

УДК 658.114.45(477.52)

ДО ПИТАННЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Волик І.М., Українська академія банківської справи

Сьогодні, коли процес становлення акціонерних товариств в Україні розгортається наростаючими темпами, актуальність дослідження механізму акціонування очевидна. Суттєві переваги акціонерної форми дали поштовх до її поширення в організації світового господарства. Нагромаджений досвід переконливо свідчить, що у господарстві розвинених країн домінуючими є саме корпорації та акціонерні товариства. Навіть в українській промисловості більш ніж 67 % від загальної кількості підприємств недержавного сектору становлять акціонерні товариства (АТ).

Акціонерна форма є однією з найбільш ефективних форм організації бізнесу і має ряд переваг у порівнянні з іншими формами підприємництва. Основною перевагою АТ є можливість залучення коштів через продаж акцій юридичним та фізичним особам. Крім того, власний капітал товариства може бути збільшений і за рахунок додаткових емісій акцій. Але випуск акціонерним товариством цінних паперів часто здійснюється з порушенням вимог чинного законодавства. З 888 акціонерних товариств, зареєстрованих в Сумській області станом на 01.11.98 року, випуск акцій здійснили лише 436, у тому числі 293 відкриті акціонерні товариства, 131 закриті акціонерне товариство, 12 спільних акціонерно-пайових товариств закритого типу. Так, з 23 акціонерних товариств Великописарівського району випуск акцій здійснили 4 відкриті акціонерні товариства. Ще гіршою виявилася ситуація в Середино-Будському районі: з 28 діючих акціонерних товариств зареєстрували випуск акцій тільки 4 відкриті акціонерні товариства. Найбільш сприятливою виявилася ситуація в Конотопському районі, де близько 90 % підприємств здійснили випуск акцій першої емісії. Стосовно діяльності спільних акціонерно-пайових товариств закритого типу, випуск акцій здійснили лише 5 % підприємств, 30 % з яких склали спільні акціонерно-пайові товариства закритого типу Охтирського району.

Разом з тим, 144 закритих акціонерних товариства регіону, створених ще кілька років тому, не зареєстрували випуск акцій. 88 ЗАТ, що утворилися за період 1991-1995 рр., реєстрацію випуску не проводили.

До того ж в даний час вони або не прагнуть, або за адресою, зазначеною на час реєстрації, не значаться. Таких акціонерних товариств найбільше в м. Суми і їх кількість склала 66 одиниць.

Сума емісії 259 зареєстрованих випусків акцій склала 347591091,91 грн. При цьому лише 115 відкритим акціонерним товариствам вдалося реалізувати повну кількість акцій першої емісії. Для окремих АТ затримки у розміщенні акцій сягають від 3 місяців до 4-х років. А це, в свою чергу, створює перешкоди в залученні інвестицій за рахунок другої та наступних емісій. Відбувається це з причин необізнаності керівників та спеціалістів акціонерних товариств з формами і методами роботи з акціями, тому не вони неспроможні використати в повній мірі потенційні можливості найбільш поширеного цінного паперу. Щодо рядових акціонерів, то мало ще хто розуміється на перевагах вкладання своїх коштів в придбання акцій.

Як наслідок, в області лише 11 акціонерних товариств здійснили по 2 і більше емісій акцій. Так, ВАТ "Аграрник" (м. Суми) вдалося здійснити 4 емісії акцій, при цьому сума додатково залучених коштів склала 1062300 грн. Наступним прикладом може служити ВАТ "Крафт Якобз Сушард Україна" (м. Тростянець). Залучення додаткових коштів за рахунок 2, 3 та 4 емісій в наведеному АТ склало 766281,95 грн. При цьому кількість випущених акцій досягла 729792 з номінальною вартістю 1,05 грн. за акцію.

Підприємства області, як правило, протягом другої та наступних емісій випускали в обіг прості акції. Доцільно зауважити, що за оцінками західних теоретиків та практиків фондового ринку, найбільш сприятливим вважається номінал акцій від 10 до 20 \$.

Номінальна ж вартість наших акцій занадто низька по відношенню до цих показників і в більшості випадків коливається від 1 до 10 грн. за акцію, що, перш за все, свідчить про ризиковість акцій.

На сучасному етапі доречно всім акціонерним товариствам включитися в процес розміщення акцій як першої, так і наступних емісій, до того ж в області є для цього достатній потенціал.

Summary

The article underlines the main problems connected with the stock issuing of the regional enterprises. The consequences of stock emission are also shown here.

Волик, І.М. До питання про діяльність акціонерних товариств Сумської області [Текст] / І.М. Волик // Вісник Української академії банківської справи. – 1999. – №1(6). – С. 64.